

In het hart van de bloem

In 1930 betrokken de oblaten van Franciscus van Sales in Nederland het pand *Ave Maria* in Tilburg. Binnen een mum van tijd was het een levendig huis, vol met leerlingen, studenten en kandidaten, en binnen vijf jaar werden er drie grote vleugels aangebouwd. Achtendertig jaar later werd *Ave Maria* door Oblaten en studenten verlaten.

Weer jaren later werd het pand verkocht. Na een grote brand in 2000 werd het ingrijpend verbouwd tot appartementencomplex. Een deel van de gevel en de traptorens bleven bewaard. Vanaf het begin werd kunstenaar Marc Mulders bij de verbouwing betrokken. Mulders maakte zes rijen glaspanelen, die onderdeel zijn van het ontwerp.

Wooncomplex Ave Maria. Alleen de rode gevel is bewaard gebleven

Marc Mulders, die in 1958 in Tilburg is geboren, is één van de belangrijkste hedendaagse Nederlandse kunstenaars. Hij maakt olieverfschilderijen, aquarellen, foto's, collages en glas-in-loodramen. Anders dan bij veel van zijn tijdgenoten en collega's het geval is, noemt hij zich katholiek en zit zijn werk vol christelijke thema's.

Wie Mulders niet kent van zijn werk, kent hem wel omdat hij in het nieuws kwam toen hij zich liet uitschrijven uit de rooms-katholieke

kerk. Tot die stap kwam hij na de opstelling van Rome in de affaire rond bisschop Richard Williamson, die het bestaan van gaskamers in de Tweede Wereldoorlog ontkent. In het Brabants Dagblad van 10 maart 2009 zei Mulders: "De kerk is niet van het Vaticaan, maar van de gelovigen. En op de werkvloer, dus in de parochie, wordt het pastorale werk vormgegeven." Zijn uitschrijving heeft hem niet minder katholiek, christelijk, of religieus geïnspireerd gemaakt.

Vanuit mijn interesse en liefde voor kunst vind ik behalve zijn werk ook zijn opvattingen fascinerend. In de prachtige documentaire 'Dauw' verwoordt Marc Mulders zijn kunst als religie: "Mijn wezenlijke talent is dus niet het orkestreren of ordenen van de verf (...) maar het talent van verbinding zoeken, van religie, van verbonden willen zijn en daarin willen handelen. Dus arbeid maken van religie, van verbinding zoeken. Ik denk dat dat de onderliggende levensader is."

In Mulders' kunst is de natuur een terugkerend thema. Niet alleen

omdat hij van bloemen, seizoenen en vogels houdt, maar omdat in de natuur Gods schepping te zien is.

Op een grijze, regenachtige dag in januari van dit jaar ben ik gaan kijken hoe *Ave Maria* er uit ziet. Ik wilde weten wat er over is van de salesiaanse jaren, die het gebouw heeft gekend. En ik wilde de kunstwerken van Marc Mulders bekijken. Ik had gelezen dat in de glaspanelen een afbeelding van Franciscus van Sales te zien is, héél klein. Die twee redenen om te gaan kijken, liepen dus toch op hetzelfde uit: ik ging naar *Ave Maria* om Franciscus van Sales te zoeken.

De buitengevel is een mengsel van oud en nieuw. Het middengedeelte is oud, aan weerszijden zijn vleugels in moderne stijl gebouwd. Het moderne deel is versierd met zes verticale rijen glaspanelen. Elke rij bevat zes foto's, of misschien zijn het collages van foto's die gefotografeerd zijn. Eerst denk ik dat ik alleen maar bloemen zie, maar ik weet dat ik beter moet kijken.

Maria ontdek ik al gauw; op veel van de panelen is haar portret te zien. Dat lijkt me een goed passende verwijzing naar de naam van het gebouw en die staat nog steeds boven de hoofd-ingang. In de centrale hal achter de voordeur hangt een paneel met een uitspraak van Franciscus van Sales:

'Wees wie je bent. Je hoeft je niet anders voor te doen dan je bent, want je bent een door God beminde.'

Daaronder staat dezelfde uitspraak in het Latijn, maar ik denk dat Franciscus van Sales dit heeft geschreven in het Frans.

Het lijkt me fijn om hier in de hal elke ochtend je krant uit de brievenbus te halen en vóór het wereldnieuws even zijn woorden te lezen. Toch stap ik weer naar buiten. Ik ga hem zoeken op de buitengevel.

Op zijn website geeft Marc Mulders een toelichting op zijn kunstwerk. Hij schrijft: "De panelen zijn opgebouwd uit verschillende bloemen, maar vooral uit de kernen, harten, van bloemen. Met het oog hierop een citaat van Van Sales:

'Beschouwend gebed is niet een doelloos laten gaan van je gedachten – als vliegen die rond de bloemen dansen zonder iets te doen. Het is ook niet een gespannen nadenken om de oorzaken, gevolgen en eigenschappen van iets na te gaan – dat zou meer op het gedrag van de meikevers lijken die op alle eetbare bladeren en bloesems afgaan om zich vol te eten. Denken we echter na over de goddelijke dingen, niet om kennis te verzamelen maar om ze lief te krijgen, dan is dat beschouwend gebed – dan zijn we als bijen die in de bloemen van de heilige geheimen duiken om er de honing uit te puren – Gods liefde.'

Om haar naam te eren (Ave Maria) heb ik haar beeltenis verspreid en welhaast verborgen tussen alle bloemen: orchideeën, irissen, papavers, rozen en de passiebloem."

De woorden van Franciscus, die Marc Mulders hier aanhaalt, komen uit de *Verhandeling over de liefde tot God*, ofwel de *Theotimus*, boek zes, hoofdstuk twee. In beeldspraak vol van bloemen en insecten, schrijft Franciscus over het gebed en de

meditatie. Bidden of mediteren is, volgens Franciscus, 'de aandacht die men aan goddelijke dingen schenkt om zich tot het beminnen ervan op te wekken.' Midden in het hart van deze bloem is Gods liefde te vinden.

Deze salesiaanse gedachte is door kunstenaar Marc Mulders opgepakt en geïnterpreteerd.

Want midden in het hart van een bloem is ook Franciscus van Sales te vinden. Helemaal links, boven de ingang van de parkeergarage, in de derde foto van onderen, vind ik zijn portretje. Mulders heeft Franciscus van Sales gezien, met de wonderlijke voelsprietten van een kunstenaar, en laat hem opnieuw aan ons zien op de gevel van *Ave Maria*. Maar we moeten wel goed kijken en goed zoeken, als ijverige bijen tussen de bloemen.

Van en over Marc Mulders verscheen in 2009 het boek 'Nevel Mist', met een inleiding van Henk van Os, bij uitgeverij Waanders. De dvd 'Dauw' van Ben Jurna en Carrien Dijkstra is te bestellen via de website www.dauwdoc.nl. De foto's van de glaspanelen ontving ik van Marc Mulders, met toestemming ze te gebruiken. De andere foto's van Ave Maria maakte ik tussen de regenbuien door.

Judith de Raat

Het gebeurde bij de Oblaten (in de zestiger jaren)

Pater Buckley, generale Overste, was op visitatie in Fockenfeld. Na het middageten bracht Pater Lackner hem naar de logeerkamer voor de siësta en wilde hem daarbij een aangename rust wensen, maar hij sprak geen Engels en Pater Buckley geen Duits, dus zei hij: "Requiescat in pace". Pater Generaal sprong uit zijn vel en riep: "Not yet!"

Jan van Duijnhoven osfs